

УДК [347.96:81'25-051]:343.1(477:438)
DOI <https://doi.org/10.32999/ksu2307-8049/2026-1-7>

ПРОЦЕСУАЛЬНИЙ СТАТУС ПЕРЕКЛАДАЧА ТА ОРГАНІЗАЦІЯ СУДОЧИНСТВА: КОМПЕТЕНТНІСТЬ, ПРОФЕСІЙНА КВАЛІФІКАЦІЯ ТА ДОСТУП ДО ПРАВОСУДДЯ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ УКРАЇНИ ТА РЕСПУБЛІКИ ПОЛЬЩІ

Сотула Олександр Сергійович,
доктор юридичних наук, професор,
професор кафедри національного, міжнародного права та правоохоронної діяльності
Херсонського державного університету
sotula64@gmail.com
orcid.org/0000-0003-4633-4500

Стаття присвячена порівняльно-правовому аналізу регулювання правового статусу перекладача у кримінальному судочинстві України та Республіки Польщі. Мета дослідження полягає у виявленні ключових аспектів статусу перекладача, включаючи його визначення, вимоги до компетентності, права та обов'язки, механізм залучення, систему сертифікації та відповідальність.

Результати. Аналіз показує глибокі структурні та практичні відмінності між двома системами регулювання, незважаючи на спільне визнання важливості перекладача для забезпечення справедливого суду та імплементації міжнародних стандартів.

Статус перекладача регулюється виключно Кримінальним процесуальним кодексом, який відносить його до категорії «інших учасників». Законодавство не встановлює чітких критеріїв компетентності або обов'язкової системи сертифікації, обмежуючись лише загальною вимогою володіння необхідними мовами. Це призводить до довільності у виборі, відсутності єдиного публічного реєстру та варіативності якості перекладу в судах.

У Польщі запроваджено комплексну двоєдину модель, що базується на спеціальному Законі «Про професію присяжного перекладача» (2004) та положеннях Кримінально-процесуального кодексу. Ця система вимагає обов'язкової сертифікації через складання складного державного екзамену (писемна та усна частини, включаючи переклад юридичних текстів). Успішне складання екзамену, наявність вищої освіти та прийняття присяги забезпечують внесення до офіційного публічного реєстру, який веде Міністр Справедливості. Польська система також гарантує справедливу компенсацію та передбачає кримінальну відповідальність за неякісний переклад.

Висновки. Польський досвід, що відповідає Директиві ЄС 2010/64/ЄС, демонструє професіоналізований та прозорий підхід, який ефективно гарантує високу якість перекладу й довіру до правосуддя. На основі порівняльного аналізу запропоновано низку рекомендацій для українського законодавця, спрямованих на створення подібної комплексної системи, включаючи запровадження обов'язкової сертифікації та публічного реєстру, для гармонізації українського законодавства з міжнародними стандартами.

Ключові слова: перекладач, судочинство, кримінальне провадження, процесуальний статус, компетентність, кваліфікація, справедливість, правосуддя, захист, досудове розслідування, порівняльне право.

PROCEDURAL STATUS OF AN INTERPRETER AND THE ORGANIZATION OF JUDICIAL PROCEEDINGS: COMPETENCE, PROFESSIONAL QUALIFICATION AND ACCESS TO JUSTICE IN CRIMINAL PROCEEDINGS OF UKRAINE AND THE REPUBLIC OF POLAND

Sotula Oleksandr Serhiiovych,
Doctor of Juridical Sciences, Professor,
Professor at the Department of National, International Law and Law Enforcement
Kherson State University
sotula64@gmail.com
orcid.org/0000-0003-4633-4500

The article is devoted to a comparative legal analysis of the regulation of the legal status of an interpreter in the criminal proceedings of Ukraine and the Republic of Poland. The goal of the research is to identify the key aspects of the interpreter's status, including definition, competence requirements, rights, duties, mechanism of involvement, certification system, and liability.

Results. The study reveals deep structural and practical differences between the two regulatory systems, despite the mutual recognition of the interpreter's fundamental role in ensuring a fair trial and implementing international standards.

The interpreter's status is regulated exclusively by the Criminal Procedure Code, which categorizes them as "other participants". The legislation lacks clear competence criteria and a mandatory certification system,

confining itself to a general requirement of possessing the necessary languages. This leads to arbitrariness in selection, the absence of a unified public register, and variability in translation quality in courts.

In Poland, comprehensive two-part model has been adopted, based on the special Law on the Profession of Sworn Interpreter (2004) and the provisions of the Criminal Procedure Code. This system mandates obligatory certification through a rigorous state exam (written and oral parts, including the translation of legal texts). Successful completion of the exam, a Master's degree, and taking an oath ensure inclusion in the official public register maintained by the Minister of Justice. The Polish system also guarantees fair remuneration and establishes criminal liability for knowingly incorrect translation.

Conclusions. *The Polish experience, compliant with EU Directive 2010/64/EU, demonstrates a professionalized and transparent approach that effectively guarantees high-quality translation and trust in the administration of justice. Based on the comparative analysis, a number of recommendations are proposed for the Ukrainian legislator aimed at establishing a similar comprehensive system, including the introduction of mandatory certification and a public register, to harmonize Ukrainian legislation with international standards.*

Keywords: *Interpreter, administration of justice, criminal proceedings, procedural status, competence, qualification, justice, administration of justice, protection, pre-trial investigation, comparative law.*

Вступ. У сучасному глобалізованому світі справедливе судочинство неможливе без забезпечення можливості кожної особи розуміти та брати участь у судових процесах рідною мовою або мовою, якою вона володіє. Це положення закріплено в основоположних міжнародних документах, зокрема у Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод 1950 року, яка визнає право на справедливий суд як фундаментальне право кожної особи. Згідно зі статтею 6 цієї Конвенції, кожен обвинувачений має право на безплатну допомогу перекладача, якщо не розуміє або не говорить мовою, якою ведеться судовий розгляд (Council of Europe, 1950).

Директива Європейського Союзу 2010/64/ЄС «Про право на переклад і тлумачення у кримінальному судочинстві» встановлює обов'язкові мінімальні стандарти для всіх держав-членів ЄС та орієнтує правові системи на європейські практики забезпечення справедливого судочинства. Ця Директива вимагає, щоб держави-члени забезпечили право на переклад та тлумачення як у досудовому, так і у судовому провадженні (European Union, 2010). Ці стандарти мають універсальне значення для всіх демократичних держав, які прагнуть до верховенства права.

Однак попри визнання критичної важливості перекладача для реалізації верховенства права, у багатьох країнах, включаючи Україну, правовий статус перекладача як учасника кримінального провадження залишається недостатньо врегульованим і систематизованим (Шкелебей, 2019). На відміну від цього, Республіка Польща, як член Європейського Союзу, продемонструвала більш систематичний та комплексний підхід до регулювання професійної діяльності перекладачів у судових процесах (Sadowska, 2018). Це робить порівняльно-правовий аналіз обох систем не лише актуальним, але й невідкладним для вдосконалення українського законодавства та практики.

1. Перекладач у кримінальному судочинстві України: правовий статус і функції

На національному рівні Кримінальний процесуальний кодекс України дає визначення перекладача як особи, залученої до участі в кримінальному провадженні сторонами, слідчим суддею чи судом, яка володіє, крім мови, якою здійснюється кримінальне провадження, іншою мовою, необхідною для перекладу (Верховна Рада, 2012). Це визначення встановлює три ключові елементи: процесуальний статус (залучення за встановленою процедурою), компетентність (володіння необхідними мовами) та функціональне призначення (виконан-

ня функції перекладу). Важливо, що КПК України не вимагає професійного перекладацького статусу, але встановлює, що перекладачем не може бути особа, яка здійснює кримінальне провадження і вільно володіє необхідними мовами, що забезпечує незалежність перекладача від органів переслідування та суду (Верховна Рада, 2012). Згідно з пунктом 25 частини першої статті 3 КПК України, перекладач визнається учасником кримінального провадження, хоча належить до категорії «інших учасників», а не основних сторін (Верховна Рада, 2012), виконуючи допоміжну, але критично важливу функцію (Шкелебей, 2019).

Роль перекладача ґрунтується на низці невід'ємних принципів кримінального судочинства. Принцип справедливого суду та доступу до правосуддя вимагає, щоб кожна особа мала можливість розуміти судовий процес, подавати скарги, давати показання та реалізувати свої процесуальні права рідною мовою (Верховна Рада, 2012). Особа, яка не володіє мовою судочинства, фактично позбавляється можливості звернутися до суду та захищати свої права без перекладача. Принцип рівності перед законом та судом, закріплений у статті 10 КПК України та статті 129 Конституції України, передбачає відсутність дискримінації у процесуальних правах (Верховна Рада, 2012; Конституція України, 1996). Залучення перекладача є механізмом, який врівноважує об'єктивно невідгідне становище учасника, що не володіє державною мовою, порівняно з тими, хто розуміє мову судочинства. Принцип забезпечення права на захист включає право осіб, які не володіють або недостатньо володіють державною мовою, давати показання, заявляти клопотання та подавати скарги рідною мовою за участю перекладача (Верховна Рада, 2012), а принцип мови судочинства встановлює, що провадження ведеться державною мовою, однак гарантує право на переклад для тих, хто державну мову не розуміє (Верховна Рада, 2012). Усі ці принципи мають універсальне значення для всіх демократичних держав, що прагнуть верховенства права.

Перекладач виконує одночасно кілька функцій у кримінальному процесі. Інформаційна функція полягає у передачі інформації з однієї мови на іншу так, щоб змістовно та точно донести повідомлення адресату, включаючи переклад усних пояснень, показань, клопотань та писемних документів (Верховна Рада, 2012). Комунікативна функція передбачає сприяння встановленню та підтриманню комунікації між учасниками процесу, які говорять різними мовами, виступаючи

посередником, що забезпечує взаєморозуміння (Шкелебей, 2019). На практиці це означає, що перекладач не лише механічно передає слова, але й адаптує термінологію з урахуванням розуміння адресата, зберігаючи точність повідомлення та забезпечуючи його зрозумілість.

2. Система перекладачів у Республіці Польща: інтеграція в систему кримінального процесу

Республіка Польща, як держава-член Європейського Союзу, розробила чітко структуровану та професійну систему регулювання діяльності перекладачів, що суттєво відрізняється від українського підходу. Основу цієї системи становить Закон Республіки Польщі «Про професію присяжного перекладача» від 25 листопада 2004 року, який встановив присяжного перекладача як окремих, автономно регульований правовий статус. Паралельно з цим спеціальним законом, Кримінально-процесуальний кодекс Польщі у статті 204 встановлює, що присяжний перекладач залучається за принципом, сформульованим на засадах забезпечення справедливого процесу, розглядаючи його участь через застосування правил про судових експертів (Sejm Rzeczypospolitej Polskiej, 1997). Така конструкція дозволяє поєднати спеціальне нормативне регулювання професійного статусу з інтеграцією в систему кримінального процесу.

Однією з ключових особливостей польської системи є вимога про обов'язкову сертифікацію присяжного перекладача. Право на виконання функцій перекладача в Польщі набувається виключно через складання державного екзамену на тлумача присяжного. Кандидат повинен задовольняти низку формальних критеріїв: мати польське громадянство, користуватися в повному обсязі правами громадянськими і цивільними, мати чистий судимість (не мати судимостей за умисні злочини), мати вищу освіту на довільному напрямі з дипломом магістра, та – найголовніше – скласти з позитивним результатом екзамен на знання умінь тлумачення з польської мови на іноземну мову та навпаки (Sejm Rzeczypospolitej Polskiej, 2004). Це кількісно встановлює, що на початку кар'єри потенційного перекладача він уже має поглиблену освітню базу, незалежно від напрямку спеціалізації, що забезпечує певний рівень дорослості та інтелектуального розвитку.

Екзамен на тлумача присяжного складається з двох частин: писемної та усної. Писемна частина триває 4 години, під час якої кандидат повинен перекласти чотири тексти (два з польської на іноземну мову та два в зворотному напрямку), причому принаймні один з текстів повинен бути юридичного характеру, такий як офіційні писання або акти правного змісту (Corporate Services, 2020). Для того щоб пройти писемну частину екзамену, кандидат повинен набрати не менш як 150 балів, що означає необхідність досягнення високого рівня точності та знання спеціальної термінології (Corporate Services, 2020). Усна частина екзамену передбачає виконання послідовного перекладу та перекладу *a vista* (з листа) різних текстів, де екзаменатор вимовляє текст іноземною мовою, а кандидат повинен перекласти його на польську, а потім навпаки (Corporate Services, 2020). Це поглиблене випробування навичок не тільки лінгвістичних, але й, що важливо, уміння зберігати точність та адекватність у реальному часі без можливості корекцій.

Крім вимоги про екзамен, кандидат повинен пройти формальну процедуру отримання статусу перекладача присяжного, що включає складання присяги і внесення до списку тлумачів присяжних, який ведеться Міністром Справедливості Республіки Польщі (Sejm Rzeczypospolitej Polskiej, 2004). Цей список є офіційним державним реєстром, що забезпечує прозорість і можливість верифікації для судів, прокуратури та громадськості. Перекладач, включений до списку, набуває юридично визнаного статусу, що дає йому право на виконання всіх функцій присяжного перекладача в рамках мов, на які він має сертифікацію. Крім того, у Польщі існує система переатестації та професійного розвитку, де перекладачі повинні регулярно проходити перевірку своїх кваліфікацій та актуалізувати свої знання (Sejm Rzeczypospolitej Polskiej, 2004).

Кримінально-процесуальний кодекс Польщі встановлює ясні правила залучення перекладача у кримінальному провадженні. Відповідно до статті 72 КПК ПР, обвинувачений має право на безплатну допомогу перекладача, якщо він не володіє в достатній мірі польською мовою, та цю допомогу повинна забезпечити держава (Sejm Rzeczypospolitej Polskiej, 1997). Статтею 204 КПК ПР передбачено, що перекладач повинен бути залучений в разі потреби в прослуховуванні особи, яка не володіє польською мовою, або для перекладу писань, складених іноземною мовою, чи для ознайомлення сторони з результатами доказів (Sejm Rzeczypospolitej Polskiej, 1997). Цей більш детальний опис, ніж в аналогічних статтях українського КПК, вказує на те, що в Польщі особлива увага приділяється урегульованості процедур залучення перекладача.

Права й обов'язки перекладача присяжного в Польщі встановлені з особливою ретельністю. Статтею 13 Закону про професію присяжного перекладача надано право тлумачам: надавати та посвідчувати переклади з іноземної мови на польську та навпаки, перевіряти та посвідчувати переклади, здійснені іншими особами, та виконувати усний переклад у всіх його формах (послідовний, синхронний, *a vista*) (Sejm Rzeczypospolitej Polskiej, 2004). Щодо обов'язків, статтею 14 встановлено, що перекладач повинен виконувати повірені йому завдання зі спеціальною ретельністю та неупередженістю, відповідно до принципів етики, установлених для професії, та виконувати переклади з дотриманням технічних правил, установлених міністром (Sejm Rzeczypospolitej Polskiej, 2004). Закон також встановлює неможливість відмови перекладача від виконання перекладу в постійних судових процесах, слідстві, дізнаннях на запит суду, прокурора чи органів поліції, окрім випадків, коли існують особливо важливі причини, що обґрунтовують відмову (Sejm Rzeczypospolitej Polskiej, 2004).

Гарантування справедливих гонорарів є важливою частиною польської системи. На відміну від України, де оплата перекладачів часто залишається на мінімальному рівні, Польща встановлює справедливі та диференційовані тарифи на основі виду та обсягу роботи. Перекладачам гарантується оплата за письмовий переклад (розраховується за слово або за сторінку), за усний послідовний переклад (розраховується за годину) та за інші форми тлумачення. Ці тарифи встановлюються на

рівні законодавства та забезпечуються державою для справ у кримінальному процесі, що повертає кваліфіковані кадри до цієї професії.

Польське законодавство встановлює також суворі норми щодо відповідальності перекладача. Статтю 233 Кримінального кодексу Республіки Польщі передбачена кримінальна відповідальність за хабарництво та корупцію перекладачів, а також за невиконання обов'язків без поважних причин. Покарання за завідомо неправильний переклад, особливо якщо він спричинив значні наслідки для судочинства, може сягати до 10 років позбавлення волі (Sejm Rzeczypospolitej Polskiej, 1997a). Це демонструє серйозність, з якою Польща розглядає якість перекладу в судовому процесі та важливість гарантування справедливості.

3. Порівняльно-правовий аналіз правового статусу перекладача в Україні та Польщі

Порівнюючи системи регулювання статусу перекладача в Україні та Польщі, можна виявити як значні спільні розуміння фундаментальної ролі перекладача у справедливому судочинстві, так і глибокі структурні й практичні відмінності у підходах до нормативного регулювання. Спільною основою для обох країн служить міжнародне право та європейські стандарти справедливого суду. Обидві держави визнають, що обвинувачений має право на справедливий суд, що включає право на розуміння судового процесу рідною мовою, як це передбачено у статті 6 ЕКПЛ та статті 14 Міжнародного пакту про громадські та політичні права (Council of Europe, 1950). Конвенцію як Україна, так і Польща ратифікували та визнають її найвищим авторитетом в питаннях справедливого суду. Крім того, обидві країни мають зобов'язання впроваджувати Директиву ЄС 2010/64/ЄС про право на переклад у кримінальному судочинстві, хоча рівень фактичного впровадження значно відрізняється. Обидві країни встановлюють, що учасникам кримінального провадження, які не розуміють мови судочинства, гарантується право на безплатну допомогу перекладача за рахунок держави (Верховна Рада, 2012; (Sejm Rzeczypospolitej Polskiej, 1997).

Однак принципова різниця полягає у механізмах нормативного регулювання. Українське законодавство розглядає перекладача виключно через призму Кримінального процесуального кодексу, встановлюючи його визначення, права й обов'язки у статті 68 КПК України (Верховна Рада, 2012). Це означає, що статус перекладача регулюється загальним законом про кримінальний процес, як і багато інших учасників. На противагу цьому, Польща розробила двоєдину модель регулювання: спеціальний Закон про професію присяжного перекладача від 2004 року встановлює професійні стандарти й критерії компетентності, а Кримінально-процесуальний кодекс Польщі визначає процедури залучення перекладача до судового процесу (Sejm Rzeczypospolitej Polskiej, 2004). Цей поділ дозволяє Польщі підтримувати високі професійні стандарти для всіх перекладачів, а не лише тих, хто залучається у кримінальні справи (Sejm Rzeczypospolitej Polskiej, 2004).

Різниця в критеріях компетентності є однією з найбільш істотних. Українське законодавство не встановлює чітких критеріїв компетентності перекладача, обмежуючись загальною вимогою про володіння необхідними мовами (Верховна Рада, 2012). На практиці це означає, що суди часто довільно визначають, чи придатна особа

до виконання функцій перекладача, опираючись лише на освітній документ про знання мови, що набагато нижче за міжнародні стандарти. На противагу цьому, Польща встановила обов'язкову систему сертифікації через державний екзамен, що складається з писемної (чотири години) й усної частин, де перекладач повинен продемонструвати знання спеціальної термінології, включаючи юридичні тексти (Corporate Services, 2020). Для складання екзамену кандидат повинен мати вищу освіту з дипломом магістра на будь-якому напрямі, що забезпечує певний рівень розвитку й інтелектуальної зрілості (Sejm Rzeczypospolitej Polskiej, 2004). Це означає, що польський перекладач має багато більш поглиблену підготовку, ніж українські практикуючі в цій галузі. У результаті якість перекладу в польських судових процесах ймовірно вищою, оскільки перекладачі мають гарантовану компетентність, що перевірена офіційно (Corporate Services, 2020).

Система реєстрації й управління перекладачами також істотно розрізняється. Польща ведеться офіційний реєстр присяжних перекладачів, що ведеться Міністром Справедливості, і цей реєстр є публічним, що дозволяє судам, прокуратурі й громадськості швидко перевірити компетентність перекладача (Sejm Rzeczypospolitej Polskiej, 2004). Реєстрація передбачає складання присяги й формальне включення у список, що подає до університетів, мовних курсів або осіб, рекомендованих іншими сторонами (Остапенко, 2018). Це створює ризик залучення неякісних перекладачів та відсутність прозорості в процесі вибору.

Важливою відмінністю є також механізм залучення перекладача. Українське законодавство встановлює, що слідчий, прокурор або суд видають постанову або ухвалу про залучення перекладача, однак не визначає конкретно, до яких установ звертатися для залучення перекладача (Верховна Рада, 2012). На практиці це створює серйозні проблеми, особливо коли іноземна особа затримана в позаробочий час або вночі, коли органи досудового розслідування мають складності із знаходженням доступного перекладача. У Польщі, навпаки, органи правосуддя мають право звертатися до офіційного реєстру присяжних перекладачів, що забезпечує систематичне й передбачуване залучення кваліфікованих фахівців (Sejm Rzeczypospolitej Polskiej, 1997). Польська система передбачає також обов'язок присяжного перекладача прибути на запит суду, прокурора чи органів поліції, без можливості відмови, окрім в особливо важливих обставинах (Sejm Rzeczypospolitej Polskiej, 2004) що гарантує наявність перекладача коли він потрібний.

Щодо впровадження міжнародних стандартів, обидві країни мають зобов'язання впроваджувати Директиву 2010/64/ЄС. Польща, як держава-член ЄС, розробила комплексну систему впровадження цієї директиви, включаючи поправки до КПК, що розширили право на переклад на всі стадії провадження, включаючи досудове розслідування, й встановили вимоги до якості перекладу (European Union, 2010). Україна, не будучи членом ЄС, все ж

ратифікувала ЄКПЛ й визнала міжнародні стандарти справедливого суду, але не розробила комплексного механізму впровадження цих стандартів у внутрішнє законодавство (Council of Europe, 1950). Це означає, що українське законодавство залишається на позиції «мінімальних стандартів» без прагнення наслідування кращих практик.

Висновки. Порівняльно-правовий аналіз статусу перекладача у кримінальному судочинстві України та Польщі виявляє, що обидві країни визнають фундаментальну важливість перекладача для забезпечення справедливого судочинства, однак Польща розробила значно більш комплексну, професійну й ефективну систему регулювання цієї діяльності. Проведене дослідження показало, що незважаючи на те, що українське законодавство встановлює базові права й обов'язки перекладача, воно не містить чітких критеріїв компетентності, системи сертифікації та офіційного реєстру. Це призводить до того, що якість перекладу в українських судах варіюється залежно від ініціативи органів розслідування й суду та наявності кваліфікованих фахівців, які часто мають низьку мотивацію через недостатню оплату. На противагу цьому, польська система, побудована на спеціальному Законі про професію присяжного перекладача, встановлює жорсткі критерії вступу до професії, обов'язковий державний екзаме́н, офіційний реєстр, систему переатестації та справедливу компенсацію, що гарантує високу якість перекладу й довіру до справедливості судочинства.

Запровадження такого позитивного досвіду скоординованих зусиль законодавців, органів юстиції, судів й професійної спільноти перекладачів. Однак це інвестування у справедливість судочинства, що матиме довгострокові позитивні наслідки для верховенства права й довіри громадськості до правової системи. Польський досвід демонструє, що спеціалізована система перекладачів не тільки підвищує якість судочинства, але й служить гарантією справедливості та верховенства права.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод : від 4 листопада 1950 р. (зі змінами). Ратифікована Україною 17 липня 1997 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004 (дата звернення: 12.12.2025).
2. Директива Європейського Парламенту і Ради 2010/64/ЄС від 20 жовтня 2010 року. *Official Journal of the European Union* L 142/1. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A32010L0064> (дата звернення: 12.12.2025).
3. Шкелебей В. А. Перекладач як учасник кримінального провадження. *Реформування кримінального провадження в Україні: кримінальні процесуальні та криміналістичні аспекти* : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., 19 квіт. 2019 р. Ірпінь : Університет ДФС України, 2019. С. 272–275. URL: <https://ekmair.ukma.edu.ua/server/api/core/bitstreams/d78fc709-79ca-432f-9eef-9f33b7865843/content> (дата звернення: 12.12.2025).
4. Sadowska M. Tłumacz w postępowaniu karnym w ustawodawstwie polskim – wybrane aspekty. *Studia Iuridica Lublinsia*. 2018. Vol. 27 № 3. S. 93–107. URL: <https://lingualegis.ils.uw.edu.pl/index.php/lingualegis/article/view/37> (дата звернення: 12.12.2025).
5. Кримінальний процесуальний кодекс України : Закон України від 13 квітня 2012 р. № 4651-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17> (дата звернення: 12.12.2025).
6. Конституція України : від 28 червня 1996 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр> (дата звернення: 12.12.2025).
7. Остапенко Я. С. Проблемні питання залучення перекладача у кримінальному провадженні. *Актуальні питання досудового розслідування та тенденції розвитку криміналістичної методики* : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., 21 лист. 2018 р. Харків, 2018. С. 139–141. URL: https://univd.edu.ua/general/publishing/konf/21_11_2018/pdf/65.pdf (дата звернення: 12.12.2025).
8. Ustawa z dnia 25 listopada 2004 r. o zawdzie tłumacza przysięgłego : Dz. U. 2019.1326. URL: <https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=WDU20042732702> (дата звернення: 12.12.2025).
9. Kodeks postępowania karnego Rzeczypospolitej Polskiej : Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. (Dz. U. 1997 nr 89 poz. 555 ze zmianami). URL: <https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=WDU19970890555> (дата звернення: 12.12.2025).
10. Jak wygląda egzamin na tłumacza przysięgłego? *Corporate Service* : веб-сайт. URL: <https://csx.pl/jak-wyglada-egzamin-na-tlumacza-przysieglego/> (дата звернення: 12.12.2025).
11. Kodeks karny Rzeczypospolitej Polskiej : Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. (Dz. U. 1997 nr 88 poz. 553 ze zmianami). URL: <https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=WDU19970880553> (дата звернення: 12.12.2025).

REFERENCES:

1. Council of Europe (1950, November 4). Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms (as amended). Ratified by Ukraine on July 17, 1997. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004 [in Ukrainian].
2. European Parliament and Council (2010, October 20). Directive 2010/64/EU on the right to interpretation and translation in criminal proceedings. Official Journal of the European Union L 142/1. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A32010L0064> [in English].
3. Shkелеbey V. A. (2019). Translator as a participant in criminal proceedings. In: Reforming criminal proceedings in Ukraine: criminal procedural and forensic aspects: materials of the International scientific-practical conference, April 19, 2019. Irpin: University of the State Fiscal Service of Ukraine, pp. 272–275. URL: <https://ekmair.ukma.edu.ua/server/api/core/bitstreams/d78fc709-79ca-432f-9eef-9f33b7865843/content> [in Ukrainian].
4. Sadowska M. (2018). Tłumacz w postępowaniu karnym w ustawodawstwie polskim – wybrane aspekty. *Studia Iuridica Lublinsia*, Vol. 27, No. 3, pp. 93–107. URL: <https://lingualegis.ils.uw.edu.pl/index.php/lingualegis/article/view/37> [in Polish].
5. Verkhovna Rada of Ukraine (2012, April 13). Criminal Procedure Code of Ukraine: Law No. 4651-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17> [in Ukrainian].
6. Verkhovna Rada of Ukraine (1996, June 28). Constitution of Ukraine. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр> [in Ukrainian].
7. Ostapenko Ya. S. (2018). Problematic issues of involving a translator in criminal proceedings. In: Current issues of pre-trial investigation and trends in the development of forensic methodology: materials of the All-Ukrainian scientific-practical conference, November 21, 2018. Kharkiv, pp. 139–141. URL: https://univd.edu.ua/general/publishing/konf/21_11_2018/pdf/65.pdf [in Ukrainian].
8. Sejm of the Republic of Poland (2004, November 25). Act on the profession of sworn translator: Dz. U. 2019.1326. URL: <https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=WDU20042732702> [in Polish].
9. Sejm of the Republic of Poland (1997, June 6). Code of Criminal Procedure of the Republic of Poland: Act (Dz. U. 1997 No. 89 item 555 as amended). URL: <https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=WDU19970890555> [in Polish].
10. Corporate Service (n.d.). What does the sworn translator exam look like? URL: <https://csx.pl/jak-wyglada-egzamin-na-tlumacza-przysieglego/> [in Polish].
11. Sejm of the Republic of Poland (1997, June 6). Criminal Code of the Republic of Poland: Act (Dz. U. 1997 No. 88 item 553 as amended). URL: <https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=WDU19970880553> [in Polish].

Дата першого надходження статті до видання: 16.12.2025
Дата прийняття статті до друку після рецензування: 24.12.2025
Дата публікації (оприлюднення) статті: 02.02.2026